

Трощин Р. В.

студент ННІ Права,
Університет ДФС України
Науковий керівник:

Линник О. В.,

к.ю.н., доц. кафедри кримінального процесу та криміналістики,
Університет ДФС України

Залучення експерта у кримінальному процесі України у відповідність законодавству Європейського Союзу

Відповідно до євроінтеграційної політики України, адаптація українського законодавства до законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС) залежить від зближення національного законодавства із системою європейського права, що слугуватиме розвитку політичної, економічної, соціальної та культурної активності громадян України.

Співвідношення законодавства України із ЄС, передбачене ст. 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною, ЄС та іншими державами-членами, є однією із найважливіших складових співробітництва України та ЄС і полягає у зближення існуючого і майбутнього законодавства України з законодавством Співтовариства. [1]

Саме тому дослідження норм права ЄС, які регламентують діяльність щодо проведення судової експертизи є провідними для законодавчої діяльності нашої країни та можуть слугувати орієнтирами у побудові системи відповідних експертних закладів в Україні.

Слід зауважити, що у країнах ЄС підготовка професійного експерта є головним чинником при визначенні його кваліфікації, оскільки є показником наявності в нього відповідного досвіду та кількості знань. А питання щодо набуття особою статусу судового експерта підлягає вирішенню в судовому порядку.

З метою покращення експертної діяльності в процесі євроінтеграції в Україні відбуваються зміни у галузі судової експертизи, які частково відповідають законодавству країн ЄС. Так, відповідно до ст. 10 Закону України «Про судову експертизу, судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності [2].

Крім того, значення для створення єдиних підходів до питання нормативно – правового регулювання судової експертизи має практика Європейського суду з прав людини, норми якого мають вплив на законодавство всіх країн ЄС.

У Великобританії, наприклад за вимогою однією із сторін кримінального провадження для проведення певного виду експертизи, залучається експерт зі списку, який зберігається в спілці юристів Великобританії (Law Society of Great Britain).

Відповідно до законодавства Швеції, яким регулюється галузь судової експертизи, особи, що її проводять повинні мати вищу юридичну освіту, а також відповідні навички та знання. А тому, система експертних установ, в свою чергу, складається з державних лабораторій, в яких здійснюється проведення експертиз та освітніх організацій, що забезпечують підготовку спеціалістів у даній сфері. Головною перевагою осіб, які проходять відповідну підготовку у галузі судової експертизи є те, що вони після

закінчення навчання отримують сертифікат, на підставі якого й можуть проводити експертизи у державних установах.

Кримінально процесуальний кодекс України (далі – КПК України) дозволяє залучити експерта як стороною захисту, так і стороною обвинувачення (ст. 243 КПК) [3], проте, як показує практика, реалізація даного права стороною захисту зводиться до нуля. О.М. Моїсєєв, проаналізувавши положення ст. 243, 244 КПК України, зазначив проблему, що результати експертизи можуть бути приховані стороною захисту, якщо вони її не влаштовують, а це порушує об'єктивний характер змагальності сторін. Якщо висновок експерта не буде залучено до кримінального провадження, це звужує обсяг об'єктивних підстав для ухвалення судом вірного рішення [4].

Враховуючи вище викладене, можна зробити висновок, що євроінтеграція України призвела й до відповідного рівня законодавчих норм, що регулюють використання спеціальних знань у судочинстві. Проте, на нашу думку Україна ще не до кінця адаптувала відповідні нормативно – правові акти, оскільки цей процес вимагає злагодженої співпраці всіх гілок влади.

Список використаних джерел:

1. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами державами-членами: Міжнародний документ від 14.06.1994 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/998_012/page
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 року № 4038-XII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Моїсєєв О.М. Прагматична модель взаємодії сторін у змагальному процесі / О.М. Моїсєєв // Правничий часопис Донецького університету. – 2012. – № 2 (28). – С. 141-146.